

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2009 - 2014

Έγγραφο συνόδου

A7-0219/2012

27.6.2012

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με την εξέλιξη των μακροπεριφερειακών στρατηγικών της ΕΕ:
τρέχουσες πρακτικές και προοπτικές για το μέλλον, κυρίως στη Μεσόγειο
(2011/2179(INI))

Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

Εισηγητής: François Alfonsi

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	14
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ	19
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ.....	23
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	28

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την εξέλιξη των μακροπεριφερειακών στρατηγικών της ΕΕ: τρέχουσες πρακτικές και προοπτικές για το μέλλον, κυρίως στη Μεσόγειο (2011/2179(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Μεσογειακός χώρος (MED) 2007-2013», το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2007,
- έχοντας υπόψη το πρόγραμμα διασυνοριακής συνεργασίας ΕΜΓΕΣ με τίτλο «Θαλάσσια λεκάνη της Μεσογείου 2007-2013», το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 14 Αυγούστου 2008,
- έχοντας υπόψη το στρατηγικό σχέδιο του Λατινικού Τόξου (Arco Latino) για την περίοδο 2010-2015 με τίτλο «Μια διαρθρωμένη και καινοτόμος Μεσόγειος»,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα που ενέκρινε στις 6 Ιουλίου 2010 σχετικά με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας και τον ρόλο των μακροπεριφερειών στη μελλοντική πολιτική συνοχής¹,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του που ενέκρινε στις 22 Σεπτεμβρίου 2010 σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των ορεινών περιοχών, των νήσων και των αραιοκατοικημένων περιοχών²,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 9ης Νοεμβρίου 2010 με τίτλο «Συμπεράσματα της πέμπτης έκθεσης για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή: το μέλλον της πολιτικής συνοχής» (COM(2010)0642),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 8ης Δεκεμβρίου 2010 με τίτλο «Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή του Δούναβη» (COM(2010)0715) και το ενδεικτικό σχέδιο δράσης που συνοδεύει τη στρατηγική (SEC(2009)0712/2),
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του που ενέκρινε στις 17 Φεβρουαρίου 2011 σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη³,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της ARLEM, με ημερομηνία 29 Ιανουαρίου 2011 σχετικά με την εδαφική διάσταση της Ένωσης για τη Μεσόγειο – συστάσεις για το μέλλον,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα που ενέκρινε στις 7 Απριλίου 2011 με τίτλο «Αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας – Νότια Διάσταση»⁴,

---

¹ ΕΕ C 351Ε 2.12.2011, σ. 1.

² Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2010)0341.

³ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2011)0065.

⁴ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2011)0154.

- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής, προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με ημερομηνία 22 Ιουνίου 2011, για την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (EUSBSR) (COM(2011)0381),
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα που ενέκρινε στις 23 Ιουνίου 2011 σχετικά με τον στόχο 3: μια πρόκληση για την εδαφική συνεργασία – η μελλοντική ατζέντα της διασυνοριακής, διεθνικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας¹,
- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 23ης και 24ης Ιουνίου 2011, στα οποία προσυπογράφεται η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη και καλούνται τα κράτη μέλη να συνεχίσουν το έργο τους, σε συνεργασία με την Επιτροπή, για πιθανές μελλοντικές μακροπεριφερειακές στρατηγικές, ιδίως όσον αφορά την περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου,
- έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2011, περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (COM(2011)0611),
- έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σχετικά με την εδαφική συνεργασία στη Λεκάνη της Μεσογείου μέσω της μακροπεριφέρειας Αδριατικής-Ιονίου που εγκρίθηκε ομόφωνα από τη σύνοδο ολομέλειας της Επιτροπής των Περιφερειών στις 11 Οκτωβρίου 2011,
- έχοντας υπόψη την τελική διακήρυξη της προεδρίας του διοργανικού φόρουμ της Κατάνης, της 10ης Δεκεμβρίου 2011, με θέμα «Παλαιοί και νέοι παράγοντες στη μεταβαλλόμενη Μεσόγειο: ο ρόλος των λαών, των περιφερειών και των τοπικών φορέων, των κυβερνήσεων και των υπερεθνικών θεσμικών οργάνων, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την κοινή ανάπτυξη»,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα που ενέκρινε στις 14 Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με την αναθεώρηση της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας²,
- έχοντας υπόψη τη δήλωσή του, με ημερομηνία 19 Ιανουαρίου 2012, σχετικά με τη θέσπιση του Συμφώνου των Νήσων ως μια επίσημη ευρωπαϊκή πρωτοβουλία³, κατ' εφαρμογή του άρθρου 174 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη την από 23 Μαρτίου 2012, ανακοίνωση της Επιτροπής, προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (COM(2012)0128),
- έχοντας υπόψη τη Διακήρυξη του Βελιγραδίου που εγκρίθηκε κατά τη 14^η σύνοδο του Συμβουλίου Υπουργών της Πρωτοβουλίας Αδριατικής-Ιονίου στις 30 Απριλίου 2012,

¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2011)0285.

² Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2011)0576.

³ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2012)0016.

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Ανάπτυξη μιας θαλάσσιας στρατηγικής για την περιοχή του Ατλαντικού Ωκεανού» (COM(2011)0782),
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 48 του Κανονισμού του,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων καθώς και της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας (A7-0219/2012),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η μακροπεριφερειακή στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα επικυρώθηκε το 2009 και ότι η Επιτροπή (έκθεση της 22ας Ιουνίου 2011 – COM(2011)0381) υπογράμμισε συναφώς την «αξία αυτού του νέου τρόπου συνεργασίας»·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι στις 13 Απριλίου 2011¹ το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή «να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στον στρατηγικό συντονισμό» της μακροπεριφερειακής στρατηγικής για τον Δούναβη·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η μακροπεριφερειακή στρατηγική αποσκοπεί να διανοίξει ένα νέο πεδίο στην πολιτική συνοχής στην Ευρώπη, με στόχο την ανάπτυξη σε τοπική βάση·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γραμμή του προϋπολογισμού με τίτλο «τεχνική βοήθεια υπέρ της Βαλτικής Θάλασσας», η οποία ψηφίστηκε με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά την έγκριση του προϋπολογισμού της Ένωσης για το 2011, κατέστησε σαφή την αξία ανάλογων πιστώσεων για την ορθή ανάπτυξη μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής να ενισχυθεί η διεθνική πτυχή της πολιτικής εδαφικής συνεργασίας προκειμένου να υποστηριχθούν περαιτέρω μακροπεριφερειακές πολιτικές²·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι πολλά μακροπεριφερειακά έργα βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο, και ότι η Επιτροπή, ως συντονιστής, πρέπει να συμβάλει στην εγκαθίδρυση βιώσιμης διακυβέρνησης, και στον καθορισμό κοινών κριτηρίων και μετρήσιμων δεικτών για την αξιολόγηση της σημασίας τους·
- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Μεσόγειος έχει διαδραματίσει σημαντικό γεωπολιτικό ρόλο στην ευρωπαϊκή ιστορία·
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα πρόσφατα γεγονότα της λεγόμενης «Αραβικής Άνοιξης» ανέδειξαν το στρατηγικό δυναμικό των γεωγραφικών, πολιτικών και οικονομικών δεσμών μεταξύ των δύο ακτών της Μεσογείου·
- Θ. επισημαίνοντας την επιτυχή συνεργασία στο πλαίσιο της Διαδικασίας της Βαρκελώνης και της Ένωσης για τη Μεσόγειο και τις πολυμερείς και διμερείς πρωτοβουλίες

¹ 8743/1/11 ANAΘ. 1.

² (COM(2010)0642).

συνεργασίας που έχουν αναληφθεί βάσει ευρωπαϊκών μέσων και προγραμμάτων όπως το MED και το ENPI στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας·

- I. επισημαίνοντας τις τρέχουσες εξελίξεις στην Ένωση για τη Μεσόγειο και δεδομένου ότι οι δυνατότητές της ως καταλυτικός παράγοντας για την ανάπτυξη της περιοχής θα αυξηθούν·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι μια μακροπεριφερειακή προσέγγιση θα μπορούσε να επιτρέψει την κατάρτιση ενός συνολικού σχεδίου σε αυτόν τον χώρο που είναι ζωτικής σημασίας για το μέλλον της Ένωσης, με στόχο την έξοδο από την υφιστάμενη κρίση και την ανταπόκριση στις προσδοκίες ολόκληρης της περιοχής γειτονίας της, ιδίως στις προσδοκίες των λαών του νοτίου τμήματος της Μεσογείου·
- ΙΒ. εκτιμώντας ότι ο μεσογειακός χώρος αποτελεί ένα συνεκτικό σύνολο, συγκροτώντας μια ενιαία πολιτισμική και περιβαλλοντική ζώνη με πολυάριθμα κοινά χαρακτηριστικά και κοινές προτεραιότητες λόγω του «μεσογειακού κλίματος»: ίδια γεωργικά προϊόντα, αφθονία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδίως ηλιακής ενέργειας, σημασία του τουρισμού, ίδιοι κίνδυνοι φυσικών καταστροφών (πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί, λειψυδρία), καθώς και ίδιοι ανθρωπογενείς κίνδυνοι, ιδίως όσον αφορά τη θαλάσσια ρύπανση·
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Μεσόγειος είναι μια ιδιαίτερα εκτενής ζώνη, η οποία καλύπτει από ανατολάς προς δυσμάς έκταση σχεδόν 4.000 χιλιομέτρων, με πολλούς νησιωτικούς χώρους, εδάφη με θαλάσσια και χερσαία σύνορα με τη Βόρεια Αφρική, και ότι κρίνεται σκόπιμη η προώθηση ενός εκτεταμένου δικτύου θαλάσσιων αρτηριών το οποίο θα επιτρέψει την ανάπτυξη των εμπορικών ανταλλαγών, μειώνοντας ταυτόχρονα τις επιπτώσεις από προς τις εκπομπές CO₂·
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, με την επιφύλαξη του άρθρου 174 της ΣΛΕΕ, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα δεν έχουν ακόμη εγκρίνει μια πάγια στρατηγική που θα συνεκτιμά τις ειδικές ανάγκες των νησιών, και λαμβάνοντας υπόψη ότι η πλήρης προσβασιμότητα των νησιωτικών περιοχών της Μεσογείου και η καλύτερη ενσωμάτωσή τους στην ευρωπαϊκή ενιαία αγορά θα διασφαλιστεί καλύτερα μέσω της διάθεσης επαρκών πόρων και της υιοθέτησης μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για τα νησιωτικά θέματα, αναγνωρίζοντας παράλληλα το διαρθρωτικό μειονέκτημα που αντιμετωπίζουν οι νησιωτικοί πληθυσμοί στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας·
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο της πρότασης σχεδίου μακροπεριφερειακής στρατηγικής στην περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου, το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο μιας μακράς πρακτικής συνεργασίας και αλληλεγγύης σε μια συνεκτική περιοχή γύρω από την Αδριατική Θάλασσα και το Ιόνιο Πέλαγος και έχει τη στήριξη των 8 κρατών μελών της πρωτοβουλίας Αδριατικής -Ιονίου (ΑΠ), όπως έχει επανειλημμένα εκφραστεί μέσα από τις δηλώσεις των οκτώ υπουργών Εξωτερικών που συμμετείχαν στην πρωτοβουλία στην Ανκόνα (2010), στις Βρυξέλλες (2011) και στο Βελιγράδι (2012)·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με πολλές ενεχόμενες περιφέρειες, με την Ένωση για τη Μεσόγειο και με διάφορους φορείς που εμπλέκονται στην πολιτική εδαφικής συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκπόνησης της παρούσας έκθεσης·

Σχετικά με τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές γενικά

1. εγκρίνει τη μακροπεριφερειακή προσέγγιση των πολιτικών εδαφικής συνεργασίας μεταξύ των εδαφών που υπάγονται στην ίδια βιογεωγραφική ενότητα: θαλάσσιος χώρος, ορεινός όγκος, λεκάνη απορροής ποταμών· πιστεύει ότι οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές άνοιξαν ένα νέο κεφάλαιο για την ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία με την εφαρμογή μιας προσέγγισης εκ των κάτω προς τα άνω και της επέκτασης της συνεργασίας σε όλο και περισσότερους τομείς μέσω της καλύτερης χρήσης των διαθέσιμων πόρων· συνιστά, λόγω της σαφούς ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας τους, οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές να τυγχάνουν μεγαλύτερης προσοχής στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που θα ενισχυθεί από το 2013·
2. θεωρεί ότι η εν λόγω προσέγγιση εδαφικής συνεργασίας είναι χρήσιμη ειδικότερα στις περιπτώσεις στις οποίες τα σύνορα έχουν κατακερματίσει αυτούς τους χώρους κατά τον ρου της ιστορίας, και μπορεί να προωθήσει την ενσωμάτωση των νέων κρατών μελών και των περιφερειών τους·
3. εκτιμά ότι τα σχέδια εδαφικής συνεργασίας και το μέσο του ΕΟΕΣ θα μπορούσαν να αποκτήσουν μεγαλύτερη υπεραξία χάρη στη συνολική θεώρηση που διασφαλίζουν οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές, και ότι θα μπορούσαν συνεπώς να ενισχυθούν οι συνέργειες με τις μείζονες κοινοτικές στρατηγικές, όπως είναι τα διευρωπαϊκά δίκτυα στον τομέα των μεταφορών ή η ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική· θεωρεί ότι θα μπορούσε να διευκολυνθεί επίσης η αξιοποίηση των άλλων μέσων ευρωπαϊκής πολιτικής, όπως είναι τα μέσα που προτείνει η ΕΤΕπ· θεωρεί ότι οι εν λόγω προσεγγίσεις θα έπρεπε να συμβάλλουν στη βελτίωση του συντονισμού των ευρωπαϊκών πολιτικών σε διεθνικό και διαπεριφερειακό επίπεδο·
4. συνιστά τη στήριξη των μακροπεριφερειακών στρατηγικών σε μια πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών και όσον το δυνατόν περισσότερων εταίρων και ενδιαφερόμενων μερών, όπως εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων, τόσο κατά την εκπόνηση όσο και κατά την εφαρμογή των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, έτσι ώστε να ενισχυθεί η αποδοχή τους σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο·
5. υπογραμμίζει ότι οι μακροπεριφέρειες παρέχουν ευνοϊκό κλίμα για την ενεργό συμμετοχή των τοπικών πολιτικών φορέων καθώς και μη κυβερνητικών φορέων, διότι οι περιφέρειες αυτές αναπτύσσουν αποτελεσματικά συστήματα συντονισμού τα οποία ευνοούν τις προσεγγίσεις εκ των κάτω προς τα άνω προκειμένου να εξασφαλίσουν στην κοινωνία των πολιτών γνήσια διαβούλευση κατά τη λήψη πολιτικών αποφάσεων και τη συνδυασμένη αξιοποίηση των υφιστάμενων πρωτοβουλιών για τη βελτιστοποίηση των πόρων και τη συνένωση των εμπλεκόμενων φορέων·
6. εκτιμά ότι η μακροπεριφερειακή στρατηγική θα μπορούσε να κατευθύνει τις πολιτικές γειτονίας ή/και τις προενταξιακές πολιτικές της Ένωσης προς την εξασφάλιση μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας·

Σχετικά με τις τρέχουσες μακροπεριφερειακές στρατηγικές

7. πληροφορείται με ικανοποίηση τη διαπίστωση ότι η μακροπεριφερειακή στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα είναι ιδιαίτερα επωφελής για την Ευρώπη· έχει παρουσιάσει ένα σχέδιο δράσης με σαφώς προσδιορισμένες προτεραιότητες, το οποίο αποδέχεται το Συμβούλιο, υποστηρίζει η Επιτροπή και ενστερνίζονται όλοι οι εθνικοί, περιφερειακοί και τοπικοί ενδιαφερόμενοι φορείς·
8. ζητεί αυτή η στρατηγική να αποτελέσει αντικείμενο ολοκληρωμένης αξιολόγησης βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και μετρήσιμων δεικτών για καθέναν από τους τομείς προτεραιότητας·
9. κρίνει απαραίτητη, προκειμένου να διασφαλισθεί η απόλυτη επιτυχία της προσέγγισης, τη μακροπρόθεσμη στήριξη της δομής διακυβέρνησής της, μέσω της διεύρυνσής της στις τοπικές και περιφερειακές αρχές, λαμβάνοντάς την υπόψη στο πλαίσιο των μελλοντικών προγραμματισμών για την περίοδο 2014-2020·
10. ζητεί από την Επιτροπή και το Συμβούλιο να παράσχουν την αμέριστη στήριξή τους στην προσέγγιση που ακολουθείται για την περιοχή του Δούναβη, η οποία πρέπει να αποτελέσει εξίσου αντικείμενο αξιολόγησης και τακτικής παρακολούθησης·

Σχετικά με τις μελλοντικές μακροπεριφερειακές στρατηγικές

11. προτείνει στην Επιτροπή να συντονίσει μια διαδικασία διαλόγου και διαβούλευσης για τις μελλοντικές μακροπεριφερειακές στρατηγικές· εκτιμά ότι το ζητούμενο είναι να προσδιοριστούν οι ζώνες προτεραιότητας σε σχέση με την έλλειψη συνεργασίας ή την ανάγκη ενίσχυσης της υπάρχουσας συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών εδαφών που υπάγονται μεν σε διαφορετικά κράτη μέλη, αλλά εντάσσονται στην ίδια βιογεωγραφική ενότητα· θεωρεί ότι ο εν λόγω διάλογος πρέπει να οδηγήσει στην κατάρτιση ενός «χάρτη προβλέψεων των ευρωπαϊκών μακροπεριφερειών», σε πλήρη συνεννόηση με τα ενδιαφερόμενα κράτη και περιφέρειες, ο οποίος δεν θα έχει δεσμευτικό χαρακτήρα και θα υπόκειται σε τροποποιήσεις συναρτήσει των τοπικών δυναμικών·
12. εκτιμά ότι οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές χρήζουν καλύτερης κατανομής της χρηματοδότησης, αποτελεσματικότερης διαχείρισης των υφιστάμενων πόρων και συντονισμού των μέσων· φρονεί ότι, αν και οι στρατηγικές αυτές δεν χρήζουν περαιτέρω χρηματοδότησης, θεσμικών μέσων ή ρύθμισης, η πλαισίωση ανάλογων προσεγγίσεων αιτιολογεί τη χρηματοδότηση υπό τη μορφή πιστώσεων τεχνικής βοήθειας και πιστώσεων για προκαταρκτική αξιολόγηση και συγκέντρωση δεδομένων και για την ενδεχόμενη έναρξη, και ότι η μακροπεριφερειακή στρατηγική πρέπει να προωθεί διαρθρωτικά σχέδια, λαμβάνοντας υπόψη το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020·
13. καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να λάβουν υπόψη μακροπεριφερειακές στρατηγικές της ΕΕ κατά τη λήψη αποφάσεων επί δημοσιονομικών χαρτοφυλακίων όπως τα ταμεία συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία, η έρευνα και ανάπτυξη και, ιδίως, η περιφερειακή συνεργασία·
14. ζητεί τον σαφή προσανατολισμό των επιχειρησιακών προγραμμάτων στις προτεραιότητες των μακροπεριφερειακών στρατηγικών που τα αφορούν, ώστε να διασφαλιστεί ο καλύτερος δυνατός συντονισμός των στόχων και των μέσων·

Προοπτικές στην περιοχή της Μεσογείου

15. τάσσεται υπέρ της εφαρμογής μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής για τη λεκάνη της Μεσογείου ώστε να παραχθεί σχέδιο δράσης για τη διαχείριση των κοινών προκλήσεων και προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι χώρες και οι περιφέρειες της Μεσογείου και να διαρθρωθεί αυτός ο θεμελιώδης για την ανάπτυξη και ολοκλήρωση της Ευρώπης χώρος, και ζητεί από το Συμβούλιο και την Επιτροπή να ενεργήσουν ταχέως σχετικά με το θέμα αυτό·
16. φρονεί ότι μια μεσογειακή μακροπεριφερειακή στρατηγική, η οποία συνδέει την Ένωση, τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, τις περιφερειακές οργανώσεις, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τις ΜΚΟ του ευρωπαϊκού τμήματος της λεκάνης της Μεσογείου και την Ένωση για τη Μεσόγειο, και η οποία είναι ανοικτή στις χώρες της γειτονίας της ή/και στις χώρες που τελούν υπό προενταξιακό καθεστώς, ανυψώνει σε αξιοσημείωτο βαθμό το πολιτικό και επιχειρησιακό επίπεδο της εδαφικής συνεργασίας στη συγκεκριμένη ζώνη· τονίζει τη σημασία της αξιοποίησης της εμπειρίας, των υπάρχοντων πόρων και των επιτευγμάτων των υφιστάμενων περιφερειακών οργανώσεων·
17. τονίζει πως μια μεσογειακή μακροπεριφέρεια θα μπορούσε να εξασφαλίσει ότι τα διάφορα προγράμματα της ΕΕ σχετικά με τη Μεσόγειο συμπληρώνονται μεταξύ τους και ότι η υφιστάμενη χρηματοδότηση χρησιμοποιείται όσο το δυνατόν καλύτερα, και θα μπορούσε να προσφέρει πραγματική προστιθέμενη αξία στα συγκεκριμένα προγράμματα της Ένωσης για τη Μεσόγειο, και να εμπλέξει τις σχετικές τρίτες χώρες και περιφέρειες τη στιγμή της χάραξης της στρατηγικής χρησιμοποιώντας προς τούτο το Χρηματοδοτικό Μέσο Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης, πάντα με πλήρη συμμόρφωση προς το κράτος δικαίου και σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θεμελιωδών ελευθεριών και της δημοκρατίας, και προωθώντας όπου κρίνεται σκόπιμο την αρχή των «αναλογικών κερδών»·
18. τονίζει τη σημασία που έχει η Μεσόγειος ως αποκεντρωμένος χώρος συνεργασίας - ο οποίος υπερβαίνει τα αυστηρά γεωγραφικά σύνορα - για την ενίσχυση της διαπεριφερειακής λήψης αποφάσεων και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών, κυρίως όσον αφορά τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου, την οικολογία, την οικονομική ανάπτυξη, τον οικολογικό τουρισμό, καθώς και τις πολιτιστικές, ερευνητικές, εκπαιδευτικές, νεανικές και αθλητικές συμπράξεις· υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα της εκπαίδευσης ως καταλύτη για τη μετάβαση προς τη δημοκρατία·
19. εκτιμά ότι η μεσογειακή μακροπεριφέρεια πρέπει να αναπτυχθεί σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα που αφορούν τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, ιδίως σύμφωνα με την παγκόσμια διακήρυξη για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τη σύμβαση της Unesco για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης·
20. προτρέπει το Συμβούλιο να δώσει συνέχεια στα συμπεράσματά του της 24^{ης} Ιουνίου 2011 και να λάβει υπόψη την προθυμία που εξεδήλωσαν οι ενδιαφερόμενες περιοχές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο όσον αφορά τη μακροπεριφερειακή στρατηγική στην περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου, τους ιστορικούς δεσμούς, τις παραδόσεις και τις πρωτοβουλίες που υλοποιήθηκαν, εγκρίνοντας τη στρατηγική αυτή στους

προσεχείς μήνες, ούτως ώστε να πραγματοποιηθεί το πρώτο από βήμα προόδου προς την εφαρμογή μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής στην περιοχή της Μεσογείου·

21. υπογραμμίζει ότι η μακροπεριφερειακή στρατηγική για την περιοχή Αδριατικής-Ιονίου αποτελεί σημαντικό παράγοντα συμφιλίωσης μεταξύ των περιοχών των Δυτικών Βαλκανίων και μπορεί επίσης να συμβάλει στην ένταξη των εν λόγω χωρών στην ΕΕ·
22. κρίνει επίσης σκόπιμη τη δρομολόγηση μακροπεριφερειακών στρατηγικών στη Δυτική και την Ανατολική Μεσόγειο, στρατηγικών οι οποίες θα ενσωματώνουν μια σημαντική θαλάσσια πτυχή και θα λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις αναπτυξιακές ανάγκες των πολυάριθμων παράκτιων και νησιωτικών εδαφών της Μεσογείου· πιστεύει ότι στο πλαίσιο των εν λόγω μελλοντικών στρατηγικών θα πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στην προστασία του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και του βιώσιμου τουρισμού·
23. καλεί την Επιτροπή να εφαρμόσει ουσιαστικά το άρθρο 174 της ΣΛΕΕ μέσω ενός στρατηγικού σχεδίου, προκειμένου να υπερπηδηθούν τα διαρθρωτικά μειονεκτήματα των νησιωτικών περιοχών και να διασφαλιστούν οι προϋποθέσεις για οικονομική ανάπτυξη και πραγματική κοινωνική και εδαφική συνοχή· τονίζει ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διασφάλιση της πλήρους προσβασιμότητας και της εδαφικής συνέχειας των εν λόγω περιοχών με την ηπειρωτική χώρα, μέσω κατάλληλης χρηματοδότησης· προτρέπει, εξάλλου, την Επιτροπή να εγκρίνει μέτρα, όπως αύξηση του κατώτατου ορίου των ενισχύσεων που χορηγούνται στα νησιά κυρίως στους τομείς της γεωργίας, των μεταφορών και της αλιείας, τα οποία συμβάλλουν στο να καταστούν τα νησιωτικά εδάφη εξίσου ανταγωνιστικά με τα ηπειρωτικά εδάφη έτσι ώστε να μειωθεί το χάσμα μεταξύ των διαφόρων επιπέδων ανάπτυξης που παρουσιάζουν οι ευρωπαϊκές περιφέρειες και να διασφαλιστεί η πραγματική ενσωμάτωσή τους στην ενιαία αγορά·
24. ελπίζει ότι η Επιτροπή θα υιοθετήσει θετική στάση ως προς τη νησιωτική διάσταση της μεσογειακής μακροπεριφερειακής στρατηγικής, ιδίως κατά την εξέταση των κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν νόμιμη αντιστάθμιση των μειονεκτημάτων των νησιών και κατά την προσαρμογή της πολιτικής για τη συνοχή και των πολιτικών στον τομέα της έρευνας και της ενέργειας στις ειδικές ανάγκες των νησιών προκειμένου να ενισχυθεί η ενσωμάτωσή τους στην ηπειρωτική Ευρώπη·
25. τονίζει τη σημασία του πολιτισμού και των δημιουργικών βιομηχανιών ως θεμελιώδους πυλώνα για την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις νησιωτικές περιοχές·
26. καλεί την Επιτροπή να ορίσει τα απαραίτητα εργαλεία για την αξιολόγηση και την πιθανή έναρξη της εφαρμογής νέων μακροπεριφερειακών πρωτοβουλιών στη Δυτική και Ανατολική Μεσόγειο, όπως, για παράδειγμα, πιλοτικά σχέδια·
27. τονίζει πως οι κύριοι τομείς παρέμβασης μια μεσογειακής μακροπεριφέρειας πρέπει να στοχεύουν τα ενδεδειγμένα υποπεριφερειακά επίπεδα συνεργασίας για συγκεκριμένα έργα και να περιλαμβάνουν δίκτυα ενέργειας, την επιστημονική συνεργασία και καινοτομία, δίκτυα πολιτισμού, εκπαίδευσης και κατάρτισης, τον τουρισμό, το εμπόριο, την περιβαλλοντική προστασία, τις βιώσιμες θαλάσσιες μεταφορές, την ασφάλεια στη θάλασσα, την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος έναντι της ρύπανσης, υπεραλίευσης και παράνομης αλιείας με τη

δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου συστημάτων αναφοράς και επιτήρησης των θαλάσσιων δραστηριοτήτων, την ενίσχυση της χρηστής διακυβέρνησης και αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης, προκειμένου να προωθηθεί η δημιουργία θέσεων απασχόλησης·

28. θεωρεί ότι ο συντονισμός αυτών των τριών μακροπεριφερειακών στρατηγικών —Δυτική Μεσόγειος, περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου και Ανατολική Μεσόγειος— θα καταστήσει δυνατή την άσκηση μιας συνολικής πολιτικής για ολόκληρη τη λεκάνη της Μεσογείου, σε συνέργεια με τις προτεραιότητες που θα έχουν καθορίσει οι περιφερειακές και διεθνείς οργανώσεις, και ειδικότερα η Ένωση για τη Μεσόγειο, καθώς και την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών που μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της ευρωπαϊκής στρατηγικής για έξυπνη και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη·
29. θεωρεί σημαντικό, ειδικά μετά τα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης, ότι η νέα μακροπεριφέρεια πρέπει να συμβάλλει στον καθορισμό μιας νέας στρατηγικής με τρίτες χώρες για την ορθή διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, αποδίδοντας τη δέουσα σημασία στο αμοιβαίο όφελος από την αύξηση της κινητικότητας, αποσκοπώντας στην καταπολέμηση της φτώχειας και την προώθηση της απασχόλησης και των δίκαιων εμπορικών συναλλαγών, και συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτόν στη σταθερότητα της μακροπεριφέρειας·
30. θεωρεί ότι, δεδομένου ότι τα μεσογειακά εδάφη της ΕΕ έχουν κοινά θαλάσσια και χερσαία σύνορα με τη Βόρεια Αφρική, η πρωτοβουλία για μακροπεριφερειακή στρατηγική θα ενισχύσει τη νότια διάσταση της Πολιτικής Γειτονίας της ΕΕ, αποκτώντας συγκεκριμένη εδαφική διάσταση, που θα μπορούσε να εγγυηθεί τη καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, και να έχει θετικό αντίκτυπο στην απόδοση των οικονομιών των ενεχομένων χωρών·
31. θεωρεί ότι μια μακροπεριφερειακή στρατηγική στη Μεσόγειο πρέπει να συντονίζει τις τρέχουσες ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις, ιδίως όσον αφορά την πολιτική γειτονίας, την πολιτική συνοχής και την εδαφική συνεργασία, με σκοπό την υλοποίηση έργων για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων, όπως η προστασία και η αξιοποίηση της ευρωμεσογειακής πολιτιστικής κληρονομιάς· ως προς την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων, υπενθυμίζει τη σπουδαιότητα μιας συντονισμένης και ισορροπημένης πολιτικής για τη γειτονία σε σχέση με το νότιο σκέλος, και την επιλεξιμότητα των πολιτιστικών έργων για χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ·
32. τονίζει τη σημασία των δημιουργικών και πολιτιστικών βιομηχανιών και θεωρεί ότι ο συγκεκριμένος τομέας οικονομίας θα αποκτήσει σημαντικότερο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση της περιοχής· ζητεί να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην εφαρμογή των πολιτιστικών και ακαδημαϊκών προγραμμάτων ανταλλαγής καθώς και στην ενίσχυση των πολιτιστικών δεσμών και των σταθερών τουριστικών σχέσεων·
33. θεωρεί ότι ο πολιτιστικός τουρισμός μπορεί να έχει ουσιαστική επίδραση στην περιοχή της Μεσογείου τόσο από οικονομική άποψη όσο και ως παράγοντας αλληλογνωριμίας και διαπολιτισμικής κατανόησης·
34. υπογραμμίζει ότι η μεσογειακή μακροπεριφέρεια θα ευνοήσει τον διαπολιτισμικό διάλογο και επομένως τον εμπλουτισμό της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα κινητοποιήσει την κοινωνία των πολιτών και με τον τρόπο αυτό

θα ενθαρρύνει τη συμμετοχή των ΜΚΟ και των πολιτών της Μεσογείου στα πολιτιστικά και εκπαιδευτικά προγράμματα της Ένωσης·

35. υπενθυμίζει τον θεμελιώδη ρόλο της εκπαίδευσης για τη δημοκρατία και την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, καθώς και τη σημασία της επαγγελματικής κατάρτισης για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων·
36. υπογραμμίζει ότι, στο πλαίσιο της μεσογειακής μακροπεριφέρειας και λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική των νέων που προέρχονται από τις νότιες χώρες, είναι σημαντικό να ενισχυθεί η συνεργασία στον τομέα της νεότητας μέσω της αξιοποίησης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και της ανάπτυξης συμπράξεων με το Μεσογειακό Γραφείο Νεότητας·
37. τονίζει πόσο σημαντικό είναι να εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας κυρίως στους νέους, καθώς αυτοί θα αποτελέσουν τα θεμέλια μιας νέας γενιάς και ασκούν τη μεγαλύτερη επιρροή στη διαμόρφωση του τρόπου με τον οποίο οι χώρες τους αντιμετωπίζουν το μέλλον·
38. συνιστά, προκειμένου να προαχθούν προγράμματα ανταλλαγής, δυναμική έρευνα, καινοτομία και δια βίου μάθηση, να δημιουργηθούν δίκτυα με ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα εντός της μελλοντικής μακροπεριφέρειας της Μεσογείου και να αναπτυχθούν εκπαιδευτικές υποδομές στην περιφέρεια αυτή, αλλά και να αρθούν τα εμπόδια στην κυκλοφορία σπουδαστών, εκπαιδευόμενων, νέων εθελοντών, καθηγητών, εκπαιδευτών, ερευνητών και διοικητικού προσωπικού τονίζει πως χρειάζεται να ενισχυθεί η ποιότητα την διδασκαλίας και της έρευνας στα δίκτυα εκείνα με την κατάλληλη χρηματοδότηση και στήριξη των προγραμμάτων Tempus και Erasmus Mundus, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι είναι πολύ λίγοι εκείνοι που επωφελούνται από το πρόγραμμα Erasmus Mundus στο χώρο της Μεσογείου·
39. φρονεί πως η κινητικότητα των καλλιτεχνών και των τεχνών στον ευρωμεσογειακό χώρο προσκρούει σε μια σειρά από εμπόδια που διαφέρουν ανάλογα με τη χώρα και την περιφέρεια και που σχετίζονται όχι μόνο με τις δυσκολίες απόκτησης θεώρησης αλλά και με την έλλειψη καθεστώτος για τους καλλιτέχνες και με τις συνθήκες που αντιμετωπίζουν ως δημιουργοί καλλιτεχνικών έργων, ιδίως στις νότιες χώρες· εκτιμά ότι η δημιουργία μιας μεσογειακής μακροπεριφέρειας θα εξυπηρετούσε στο να προαχθεί η αμοιβαία αναγνώριση του καθεστώτος των καλλιτεχνών, θα δημιουργούσε ευκαιρίες κινητικότητας και θα βελτίωνε τη χρήση των προγραμμάτων κατάρτισης, την ανάπτυξη δικτύων και την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτιστικών φορέων, καλλιτεχνών και έργων·
40. ζητεί, για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, την υλοποίηση ενός «ευρωμεσογειακού προγράμματος Erasmus» που θα ευνοεί τη διασυνοριακή κινητικότητα των σπουδαστών και από τις δύο ακτές της Μεσογείου, καθώς και ενός «ευρωμεσογειακού προγράμματος Leonardo da Vinci» για τους νέους που επιθυμούν, στο πλαίσιο μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής, να αποκτήσουν επαγγελματική κατάρτιση στο εξωτερικό·
41. τονίζει την ανάγκη θέσπισης μέτρων για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης «διαρροής εγκεφάλων» από τη συγκεκριμένη περιφέρεια·

42. ζητεί να γίνει η καλύτερη δυνατή εκμετάλλευση της ιστορικής, πολιτισμικής και γλωσσικής ποικιλομορφίας του μεσογειακού χώρου, καθώς αυτός αποτελεί πηγή καινοτομίας, δίνοντας ώθηση στην ανάπτυξη των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών, καθώς και στον τουριστικό κλάδο· ζητεί να ενθαρρυνθεί και να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των μουσείων και των πολιτιστικών ιδρυμάτων·
43. υπενθυμίζει ότι, στις χώρες γύρω από τη λεκάνη της Μεσογείου, παρατηρείται ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον ευρωπαϊκό κινηματογράφο και τις ευρωπαϊκές οπτικοακουστικές παραγωγές και ότι αυτό εξακολουθεί να επηρεάζει σημαντικά τον διάλογο μεταξύ των πολιτισμών της περιοχής στην παρούσα φάση της δημοκρατικής εξέλιξης των κοινωνιών αυτών·
44. συνιστά να επιδιωχθούν μεγαλύτερη συνεργασία και εμπορικές ανταλλαγές με τις τρίτες χώρες, προκειμένου να αναβαθμιστεί το επίπεδο των ευρωπαϊκών παραγωγών στην παγκόσμια αγορά και, ειδικότερα, στην περιοχή της Μεσογείου, και να προωθηθούν κατ' επέκταση οι πολιτιστικές ανταλλαγές και ανάληψη νέων πρωτοβουλιών προς ενθάρρυνση του ευρωμεσογειακού διαλόγου και της δημοκρατικής προόδου ολόκληρης της περιοχής, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις δεσμεύσεις που ανελήφθησαν στο πλαίσιο της Ευρωμεσογειακής Διάσκεψης για τον Κινηματογράφο·
45. ζητεί από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη να προαγάγουν τη βούληση συνεργασίας που εκδηλώθηκε κατά την κατάρτιση της παρούσας έκθεσης, και προτρέπει την επερχόμενη Κυπριακή Προεδρία της ΕΕ να υποστηρίξει το εν λόγω σχέδιο ούτως ώστε η Επιτροπή και το Συμβούλιο να μπορέσουν να εγκρίνουν κατεπειγόντως ένα σχέδιο δράσης για τη μεσογειακή μακροπεριφερειακή στρατηγική· υπογραμμίζει, επιπλέον, τη σημασία της διακυβερνητικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας ως προς την ανάπτυξη της μακροπεριφερειακής στρατηγικής·
46. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και την Επιτροπή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. Η εμφάνιση των μακροπεριφερειών

Η μακροπεριφέρεια της Βαλτικής Θάλασσας, η οποία δρομολογήθηκε το 2009, απαρτίζεται από ένα συνεκτικό σύνολο εδαφών με αποστολή τη συνεργασία για την καλύτερη επίλυση των οικονομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων που εγείρονται στην περιοχή. Η εν λόγω συνεργασία έλαβε τη μορφή μιας «μακροπεριφερειακής στρατηγικής», η οποία αποβλέπει στον συντονισμό των στενών σχέσεων τομεακής συνεργασίας που έχουν ήδη αναπτυχθεί, και η οποία διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις πυλώνες –περιβάλλον, ευημερία, προσβασιμότητα και ασφάλεια– και ένα σχέδιο δράσης που περιλαμβάνει 15 άξονες προτεραιότητας και 80 βασικά σχέδια.

Η συγκεκριμένη εμπειρία ενέπνευσε και άλλα σχέδια. Ένα από αυτά –η μακροπεριφέρεια του Δούναβη– αποτέλεσε ένα πρώτο βήμα προόδου, ενώ προβλέπονται και άλλα. Τα αρμόδια θεσμικά όργανα, κράτη μέλη, περιφέρειες και τοπικές αρχές, συντονίζουν τις προσπάθειές τους για τον καθορισμό παρεμφερών πλαισίων σε διάφορες μακροπεριφέρειες της Ευρώπης που παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά: ίδιο θαλάσσιο χώρο, ίδιους ορεινούς όγκους, ίδιες λεκάνες απορροής ποταμών κ.ο.κ.

Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές ανοίγουν νέες προοπτικές στα προγράμματα εδαφικής συνεργασίας που υποστηρίζονται από την πολιτική συνοχής. Μπορούν να πλαισιώσουν τις μείζονες κοινοτικές στρατηγικές όπως είναι τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών ή η ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική, και μπορούν να συμβάλουν στην καλύτερη προσαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων στους στόχους της στρατηγικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το 2020.

2. Περιγραφή της παρούσας κατάστασης και άντληση των πρώτων διδαγμάτων από την αποκτηθείσα εμπειρία

Η έννοια της μακροπεριφέρειας έχει κινητοποιήσει τους ενδιαφερόμενους παράγοντες και ο ζήλος που παρατηρείται είναι ενδεικτικός της έκφρασης πραγματικών προσδοκιών για την αξιοποίηση αυτού του νέου πεδίου εφαρμογής δημόσιων πολιτικών στην Ευρώπη, με στόχο την ανάπτυξη σε τοπική βάση. Εν προκειμένω συντρέχουν αντικειμενικοί λόγοι – αλληλεπίδραση μεταξύ περιφερειών που βρίσκονται στην ίδια γειτονία– αλλά και ιστορικοί και πολιτιστικοί λόγοι επίσης, διότι οι εν λόγω κοινότητες ακολουθούν επί αιώνες κοινή ιστορική πορεία. Αυτοί οι από αμνημονεύτων χρόνων δεσμοί, οι οποίοι πρέπει να ενισχυθούν, ή ακόμα και να αποκατασταθούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, καθορίζουν μια κοινή βάση συνεργασίας. Κατά συνέπεια, η αποδοχή της έννοιας της μακροπεριφέρειας συνιστά ένδειξη της προόδου της ευρωπαϊκής ιδέας.

Η Επιτροπή συμμετέχει ενεργά στην εφαρμογή της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα. Στα συμπεράσματά που διέτύπωσε στις 13 Απριλίου 2011, σχετικά με τη μακροπεριφέρεια του Δούναβη, το Συμβούλιο κάλεσε εκ νέου την Επιτροπή «να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στον στρατηγικό συντονισμό». Σε πρακτικό επίπεδο, η διακυβέρνηση ενός τέτοιου

μηχανισμού είναι σύνθετη, και η άσκησή της απαιτεί σημαντική τεχνική βοήθεια. Στο παρόν στάδιο, η ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής αδυνατεί να αναλάβει περισσότερες ευθύνες.

Μόλις κοπάσει ο αντίκτυπος της εξαγγελίας, είναι απολύτως υπαρκτός ο κίνδυνος δημιουργίας ενός «τεράστιου εργαλείου», το οποίο θα είναι πολυδάπανο και αναποτελεσματικό. Προτάθηκε, συνεπώς, ένας κανόνας, ο λεγόμενος «κανόνας των τριών όχι»: όχι σε νέα χρηματοδοτικά μέσα, όχι σε ένα νέο θεσμικό όργανο, όχι σε ένα νέο ρυθμιστικό πλαίσιο. Ο περιορισμός αυτός διαφοροποιήθηκε από το Συμβούλιο, το οποίο εισηγήθηκε στις 13 Απριλίου έναν «κανόνα των τριών ναι»: ναι στη συμπληρωματικότητα των χρηματοδοτήσεων, ναι στον συντονισμό των θεσμικών οργάνων, ναι στον καθορισμό νέων σχεδίων. Η συγκεκριμένη διαλεκτική επιδιώκει ουσιαστικά την αναζήτηση μιας κατάλληλης ισορροπίας που πρέπει να προσδιορισθεί πριν από την οριστική θέσπιση των ρυθμίσεων της προσεχούς πολιτικής εδαφικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020.

3. Οι υπεραξίες της μακροπεριφερειακής στρατηγικής

Το παράδειγμα της Βαλτικής Θάλασσας αναδεικνύει αρκετές δυνατότητες χάρη στην εφαρμογή μακροπεριφερειακών στρατηγικών. Πρόκειται κατά κύριο λόγο για την παροχή ενός κατάλληλου πλαισίου αναφοράς στις πολιτικές συνοχής και τη διευκόλυνση της διατομεακής συνεργασίας σε μια δεδομένη κοινότητα. Αυτό το πλαίσιο δύναται να προσανατολίσει τις επενδύσεις προς την ενίσχυση της συμπληρωματικότητας και να επηρεάσει τις αντίστοιχες προτεραιότητες κάθε περιφερειακού σχεδίου ανάπτυξης εντός της εκάστοτε μακροπεριφέρειας της Ευρώπης, οδηγώντας στη διαμόρφωση μιας συνολικής θεώρησης και πραγματικών συνεργειών στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης.

Ένα άλλο πλεονέκτημα της εν λόγω στρατηγικής συνίσταται στο γεγονός ότι επιτρέπει μεγαλύτερη συμμετοχή και καλύτερη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων μέσων παρέμβασης που έχει στη διάθεσή της η Ευρωπαϊκή Ένωση, πέρα από τις πιστώσεις που διατίθενται για την πολιτική συνοχής. Αυτό ισχύει κυρίως στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Επίσης, επιτρέπει τη σύγκλιση μεταξύ των πόρων των περιφερειών και των διαφόρων κρατών μελών μέσω της εφαρμογής μιας πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Πρόκειται για μια στρατηγική «αμοιβαίου οφέλους» για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Τέλος, η μακροπεριφερειακή στρατηγική παρέχει στις πολιτικές γειτονίας της Ένωσης ένα πρόσφορο πλαίσιο για την ανανέωση του διαλόγου και για την ανάπτυξη εποικοδομητικών και απτών σχέσεων.

4. Οι δυσκολίες που πρέπει να ξεπεραστούν

Κάθε μακροπεριφερειακή στρατηγική έχει διπλή διάσταση: μία εδαφική, λόγω του προσδιορισμού ενός κατάλληλου εδαφικού πλαισίου εφαρμογής· μία λειτουργική, μέσω του καθορισμού προτεραιοτήτων. Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να εξασφαλίζεται από τη δρομολόγηση μιας τέτοιας προσέγγισης. Όλα αυτά τα στοιχεία καθιστούν αναγκαία την εφαρμογή ενός σταδίου προσχεδιασμού, διάρκειας ενός ή δύο ετών, πριν από την ουσιαστική συγκρότηση οποιασδήποτε μακροπεριφέρειας.

Η λειτουργία των μακροπεριφερειών πρέπει να αποφύγει την παγίδα της άσκησης διακυβερνητικής διακυβέρνησης, παρότι ο διεθνικός χαρακτήρας της προϋποθέτει τη

συμμετοχή των ενδιαφερόμενων κρατών μελών. Μόνο μια πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, η οποία αφορά κυρίως το περιφερειακό επίπεδο, είναι η πλέον κατάλληλη για την εξασφάλιση της ευρωπαϊκής «σφραγίδας» σε ανάλογες δράσεις και τη διασφάλιση συμπληρωματικότητας με την πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο σχηματισμός των μελλοντικών μακροπεριφερειών διά της «αυθόρμητης δημιουργίας» δεν μπορεί να αποτελέσει κατάλληλη προσέγγιση για το μέλλον. Εμπεριέχει ένα στοιχείο τυχαίου χαρακτήρα, το οποίο θα είναι επιζήμιο για την ανάπτυξη συνεκτικών δράσεων. Για τον λόγο αυτόν, οποιοσδήποτε ανάλογος σχηματισμός πρέπει να συνιστά μια διαδικασία «από κάτω προς τα πάνω» («bottom-up»), με αφετηρία την παροχή πραγματικών κινήτρων στους τοπικούς παράγοντες.

Η συμμετοχή των περιφερειών της γειτονίας είναι απαραίτητη για την έγκριση πολλών σχεδίων που εντάσσονται στο πλαίσιο των μακροπεριφερειακών στρατηγικών. Η διασφάλιση αυτής της συμμετοχής πρέπει να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των εδαφικών πολιτικών και να μην αποτελεί συνιστώσα κάποιας εξωτερικής πολιτικής.

5. Προτεινόμενα μέτρα

Η ανάπτυξη μακροπεριφερειακών στρατηγικών πρέπει να εντάσσεται στο πλαίσιο μιας σφαιρικής προβληματικής, ικανής να καταγράφει ένα προς ένα όλα τα τοπικά ζητήματα κατά τρόπον ώστε να αποφεύγονται άτολμα σχέδια ή σχέδια που συνδέονται απλώς με άμεσες πολιτικές βλέψεις. Πρέπει να καταρτιστεί ένας «χάρτης προβλέψεων των ευρωπαϊκών μακροπεριφερειών», ακόμα και αν παραμείνει μη δεσμευτικός και υποκείμενος σε τροποποιήσεις συναρτήσει των τοπικών δυναμικών.

Για κάθε μακροπεριφέρεια απαιτείται ένα «στάδιο προσχεδιασμού», το οποίο θα οργανώσει τη συνεισφορά των ενδιαφερόμενων εταίρων, θα σχεδιάσει τους πρώτους άξονες στρατηγικής και θα καθορίσει επίσης τις βάσεις μιας μελλοντικής διακυβέρνησης: είτε με τον ορισμό ενός επικεφαλής φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης ή τη συγκρότηση ενός ευρωπαϊκού ομίλου εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) είτε με την άσκηση συλλογικής διακυβέρνησης, με απόλυτα προκαθορισμένες και κοινές ευθύνες μεταξύ των διαφόρων κρατών ή περιφερειών είτε μέσω οποιουδήποτε άλλου τρόπου διακυβέρνησης. Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου, η Επιτροπή αποτελεί τη φυσική διευθύνουσα αρχή μιας τέτοιας ενέργειας εκ των προτέρων σχεδιασμού. Πρέπει να αποδεσμεύσει τους απαραίτητους ανθρώπινους και χρηματοδοτικούς πόρους για τις σχετικές επενδύσεις.

Τα χρηματοδοτικά μέσα για τη στήριξη της προσπάθειας της μακροπεριφερειακής συνεργασίας προβλέπεται να αντληθούν στο πλαίσιο της πτυχής εδαφικής συνεργασίας της πολιτικής συνοχής. Η προοπτική αυτή συνάδει με τη βούληση υπέρ της αισθητής αύξησης του επιπέδου του προϋπολογισμού, σύμφωνα με την επιθυμία που έχει ήδη εκφράσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, επιθυμία που υποστηρίζεται εξίσου από την Επιτροπή, ιδίως στην πέμπτη έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, στην οποία συνιστάται μια «ενισχυμένη διεθνική πτυχή».

Η ανωτέρω χρηματοδοτική στήριξη θα μπορούσε να λάβει τη μορφή πιστώσεων τεχνικής βοήθειας, τόσο για το στάδιο του προσχεδιασμού στο πλαίσιο της ίδιας της Επιτροπής όσο

και για το στάδιο υλοποίησης στο πλαίσιο της αρχής διακυβέρνησης που θα προσδιορισθεί κατά τη λήξη του σταδίου του εκ των προτέρων σχεδιασμού.

Όσον αφορά τα έργα προτεραιότητας, όπως συνέβη και στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα, η συμπληρωματικότητα των χρηματοδοτήσεων θα μπορούσε να εξασφαλισθεί μέσω της σύνδεσης των κριτηρίων επιλογής με τις προτεραιότητες της μακροπεριφερειακής στρατηγικής κατά τις προσκλήσεις υποβολής σχεδίων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής.

6. Η σημασία μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής στη Μεσόγειο

Όλες οι ακτές της λεκάνης της Μεσογείου μοιράζονται το ίδιο φυσικό περιβάλλον και συνδέονται στο πλαίσιο μιας κοινής ιστορικής και πολιτισμικής πραγματικότητας. Στις περιοχές της Νότιας Ευρώπης υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες, οι οποίες δεν θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν χωρίς τον συντονισμό και χωρίς τη συνολική θεώρηση που επιτρέπει ο καθορισμός μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής.

Η περιοχή της Μεσογείου είναι ιδιαίτερα εκτενής, στοιχείο το οποίο εγείρει τον προβληματισμό σχετικά με το είδος του μακροπεριφερειακού μηχανισμού που θα πρέπει να προτιμηθεί. Στην Κεντρική Μεσόγειο, οι παράγοντες κινητοποιούνται στο πλαίσιο ενός σχεδίου για μια μακροπεριφέρεια με άξονα την Αδριατική και το Ιόνιο. Οι διαβουλεύσεις που έλαβαν χώρα στο πλαίσιο της σύνταξης της παρούσας έκθεσης συγκλίνουν προς την επιλογή τριών διαφορετικών μακροπεριφερειών: η μία στη Δυτική Μεσόγειο, η δεύτερη στην Κεντρική Μεσόγειο, γνωστή επίσης και ως μακροπεριφέρεια της Αδριατικής και του Ιονίου, και η τρίτη στην Ανατολική Μεσόγειο, με τη λειτουργία ενός διαρθρωμένου μηχανισμού συντονισμού μεταξύ τους.

Λόγω του κλίματός τους —του «μεσογειακού κλίματος»—, οι μακροπεριφέρειες της Μεσογείου παρουσιάζουν παρεμφερείς οικότυπους. Τα γεωργικά προϊόντα της περιοχής είναι τα ίδια από τον Βορρά μέχρι τον Νότο και από την Ανατολή μέχρι τη Δύση και, παρά την πολυμορφία τους, διαμορφώνουν το ίδιο φάσμα προϊόντων. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα (για παράδειγμα οι πυρκαγιές) είναι παντού τα ίδια. Ως πρώτος τουριστικός προορισμός παγκοσμίως, τα μεσογειακά εδάφη έχουν συμφέρον να συνεργαστούν για τη διατήρηση και τη βελτίωση των προοπτικών αυτού του σημαντικού οικονομικού τομέα για την πλειονότητα των εν λόγω εδαφών.

Σε επίπεδο δυνατοτήτων, κρίνεται απαραίτητη η τοποθέτηση της θαλάσσιας κυκλοφορίας στο επίκεντρο μιας στρατηγικής για τον τομέα των μεταφορών ολόκληρης της περιοχής, ιδίως των εμπορευματικών μεταφορών. Πρέπει να ανοιχθούν πολυάριθμες και διαφοροποιημένες θαλάσσιες αρτηρίες. Η Μεσόγειος παρουσιάζει βέλτιστες συνθήκες ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και, ειδικότερα, για την ηλιακή ενέργεια. Για την υλοποίηση των εν λόγω στόχων, η μακροπεριφερειακή στρατηγική δύναται να παράσχει κατάλληλα προσαρμοσμένες απαντήσεις και να διασφαλίσει τη συμμετοχή εταίρων όπως η ΕΤΕπ.

Η μεσογειακή βιοποικιλότητα χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερο πλούτο, αλλά αντιμετωπίζει επίσης μείζονες απειλές. Η υπεραλίευση συνιστά απειλή για τους αλιευτικούς πόρους της. Η Μεσόγειος Θάλασσα είναι μια κλειστή θάλασσα, με ιδιαίτερα έντονη θαλάσσια κυκλοφορία. Στις ακτές της καταγράφεται επίσης ένα από τα πλέον υψηλά ποσοστά δημογραφικής ανάπτυξης, φαινόμενο που οξύνεται ιδιαίτερα λόγω της τουριστικής κίνησης. Επιπλέον, το

παράκτιο και θαλάσσιο περιβάλλον αποτελεί μείζονα πηγή ανησυχίας για ολόκληρη την περιοχή αυτή. Με τη στήριξη των πολιτικών γειτονίας, επιβάλλεται να ευνοηθεί μια συντονισμένη πολιτική για την επεξεργασία των αποβλήτων που απορρίπτονται στη θάλασσα, σε συνδυασμό με τη γενίκευση των σχέσεων συνεργασίας «Βορρά-Νότου» μεταξύ των τοπικών αρχών.

Για το έτος 2020 και μετά, η Μεσόγειος αποτελεί τον πρωταρχικό «εγγύτερο ορίζοντα» για την Ευρώπη, λόγω των 500 εκατομμυρίων κατοίκων της περιοχής, εκ των οποίων μόλις το ένα τρίτο ζουν στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δυναμική ανάπτυξης γύρω από τη Μεσόγειο μπορεί να αποτελέσει κινητήριο δύναμη για ολόκληρη την ευρωπαϊκή οικονομία.

Στους κόλπους της ΕΕ, ο μεσογειακός χώρος είναι ελάχιστα διαρθρωμένος. Στον χώρο αυτόν παρατηρούνται εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις σε επίπεδο συνεργασίας και διασύνδεσης. Οι προκλήσεις στις οποίες καλούνται να ανταποκριθούν οι πολιτικές αρχές της Μεσογείου θα μπορούν να αντιμετωπιστούν πολύ καλύτερα στο πλαίσιο μιας γενικότερης συλλογιστικής και ενός συνολικού σχεδίου.

Εκτός των συνόρων της ΕΕ, οι συνθήκες διαβίωσης των πληθυσμών που ζουν κατά μήκος της λεκάνης της Μεσογείου είναι εξαιρετικά υποβαθμισμένες, και τούτο σε όλα τα επίπεδα: οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό και πολιτικό. Η ανάπτυξη των εν λόγω κοινωνιών συνιστά αναγκαιότητα για τις ίδιες και ευκαιρία για την Ευρώπη. Η τελευταία θα μπορούσε να επωφεληθεί από τη μεγαλύτερη ασφάλεια, από τον πιο «βιώσιμο» έλεγχο των μεταναστευτικών ροών, καθώς και από την άμεση συμμετοχή της σε μια περιοχή οικονομικής ανάπτυξης, που θα μπορούσε να έχει θετικό αντίκτυπο και στις επιδόσεις της δικής της οικονομίας. Ακόμα, τα γεγονότα που εξελίχθηκαν την άνοιξη στις νότιες ακτές της Μεσογείου αποτελούν ισχυρό κίνητρο για την ανάπτυξη νέων ενεργητικών πολιτικών γειτονίας. Υπαγόμενες, τουλάχιστον εν μέρει, σε μια μακροπεριφερειακή στρατηγική, θα μπορούσαν να λάβουν μια συγκεκριμένη εδαφική διάσταση, που εγγυάται ενισχυμένη αποδοτικότητα.

Τα κράτη και οι περιφέρειες της Ευρώπης που βρίσκονται στον μεσογειακό χώρο πρέπει να συστρατευθούν στο πλαίσιο μιας ενισχυμένης προσπάθειας συνεργασίας, η οποία θα πρέπει επίσης να είναι ανοικτή σε όλους τους εταίρους αυτού του θεμελιώδους χώρου για το μέλλον της Ευρώπης. Η μακροπεριφερειακή στρατηγική αποτελεί ένα μέσο το οποίο πρέπει να προαχθεί προς τον σκοπό αυτόν.

19.3.2012

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

για την Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

σχετικά με την εξέλιξη των μακροπεριφερειακών στρατηγικών της ΕΕ: τρέχουσες πρακτικές και προοπτικές για το μέλλον, ιδίως στο χώρο της Μεσογείου (2011/2179(INI))

Εισηγητής: Νικόλαος Σαλαβράκος

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

1. χαιρετίζει την έννοια των μακροπεριφερειακών στρατηγικών, η οποία, με βάση την πείρα που αποκτήθηκε από τις υπάρχουσες μακροπεριφέρειες, είναι δυνατό να ενθαρρύνει την ανάπτυξη συνεργειών και συντονισμένων πολιτικών ανάμεσα στην ΕΕ, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, τις υποψήφιες και μη μέλη της ΕΕ χώρες, τις περιφέρειες και τις τοπικές αρχές, που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, την ασφάλεια και προστασία του περιβάλλοντος με την ανάπτυξη έργων εδαφικής συνεργασίας σε περιοχές με κοινά γεωγραφικά, ιστορικά και πολιτισμικά στοιχεία προς αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων που εντοπίζονται με διαδικασία «εκ των κάτω προς τα άνω», αποφεύγοντας μια τυχαία προσέγγιση και προλαμβάνοντας την έλλειψη συνοχής· ζητεί, επίσης, μεγαλύτερη συνέργεια μεταξύ των διαφορετικών μακροπεριφερειακών στρατηγικών·
2. ζητεί μια πιο μακροπρόθεσμη χρηματοδοτική λύση για τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές, στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της ΕΕ, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν ενέργειες οι οποίες δεν καλύπτονται από την πολιτική συνοχής, δηλαδή συνεργασία με τρίτες χώρες· σημειώνει ότι η εμπειρία από τη στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα καταδεικνύει περαιτέρω την ανάγκη «κεφαλαίων εκκίνησης» για τον σχεδιασμό και την προετοιμασία έργων στήριξης της στρατηγικής·
3. καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να λάβουν υπόψη μακροπεριφερειακές στρατηγικές της ΕΕ κατά τη λήψη αποφάσεων επί δημοσιονομικών χαρτοφυλακίων όπως τα ταμεία συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία, η έρευνα και ανάπτυξη και, ιδίως, η περιφερειακή

συνεργασία· επιπλέον, καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να αξιολογήσουν εάν οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές χρήζουν άμεσης χρηματοδότησης προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιτυχής εφαρμογή τους·

4. υπογραμμίζει, βάσει των πολυάριθμων οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει το σύνολο των μεσογειακών περιφερειών, το ενδιαφέρον που παρουσιάζει η δημιουργία μιας μακροπεριφέρειας για τη Μεσόγειο, είτε ως σύνολο είτε με τη μορφή συνεκτικών επί μέρους περιφερειών όπως οι αναδυόμενες πρωτοβουλίες Αδριατικής-Ιονίου προς αντιμετώπιση εκείνων των βασικών τομέων όπου πρέπει να ενισχυθούν οι συνέργιες, οι εταιρικές σχέσεις και η περιφερειακή συνεργασία προκειμένου να δημιουργηθεί βιώσιμη ανάπτυξη στην περιφέρεια της Μεσογείου·
5. υπογραμμίζει ότι η μακροπεριφερειακή στρατηγική για την περιοχή Αδριατικής-Ιονίου αποτελεί σημαντικό παράγοντα συμφιλίωσης μεταξύ των περιοχών των Δυτικών Βαλκανίων και μπορεί επίσης να συμβάλει στην ένταξη των εν λόγω χωρών στην ΕΕ·
6. θεωρεί απαραίτητο, με σκοπό την εφαρμογή μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής για τη Μεσόγειο, να αξιοποιηθούν η πείρα και τα επιτεύγματα των υφιστάμενων περιφερειακών οργάνων και να επιδιωχθούν πιθανές συνέργιες με αυτά, και συγκεκριμένα - πέρα από την ΕγΜ - την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την ARLEM·
7. τονίζει πως μια μεσογειακή μακροπεριφέρεια θα μπορούσε να εξασφαλίσει ότι τα διάφορα προγράμματα της ΕΕ σχετικά με τη Μεσόγειο συμπληρώνονται μεταξύ τους και ότι η υφιστάμενη χρηματοδότηση χρησιμοποιείται όσο το δυνατόν καλύτερα, και μπορούν να προσφέρουν πραγματική προστιθέμενη αξία στα συγκεκριμένα προγράμματα της Ένωσης για τη Μεσόγειο, μπορούν δε να συμμετάσχουν οι σχετικές τρίτες χώρες και περιφέρειες τη στιγμή της χάραξης της στρατηγικής χρησιμοποιώντας προς τούτο το Χρηματοδοτικό Μέσο Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης, πάντα με πλήρη συμμόρφωση προς το κράτος δικαίου και σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θεμελιωδών ελευθεριών και της δημοκρατίας, και προωθώντας όπου κρίνεται σκόπιμο την αρχή των «αναλογικών κερδών»·
8. τονίζει πως οι κύριοι τομείς παρέμβασης μια μεσογειακής μακροπεριφέρειας πρέπει να καθοδηγούνται προς τα ενδεδειγμένα υποπεριφερειακά επίπεδα συνεργασίας για συγκεκριμένα έργα και να περιλαμβάνουν δίκτυα ενέργειας, επιστημονικής συνεργασίας και καινοτομίας, δίκτυα πολιτισμού, εκπαίδευσης και κατάρτισης, τουρισμού, εμπορίου, περιβαλλοντικής προστασίας, βιώσιμων θαλάσσιων μεταφορών, ασφάλειας στη θάλασσα, ασφάλειας της ναυσιπλοΐας και προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος έναντι της ρύπανσης, υπεραλίευσης και παράνομης αλιείας με τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου συστημάτων αναφοράς και επιτήρησης των θαλάσσιων δραστηριοτήτων, την ενίσχυση της χρηστής διακυβέρνησης και αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης, προκειμένου να προωθηθεί η δημιουργία θέσεων απασχόλησης·
9. κρίνει σημαντικό, ειδικά μετά τα γεγονότα της Αραβικής Άνοιξης, ότι η νέα μακροπεριφέρεια συμβάλλει στον καθορισμό μιας νέας στρατηγικής με τρίτες χώρες για την ορθή διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και αμοιβαίου όφελους από την αύξηση της κινητικότητας, προσεγγίζοντάς την μέσω μιας στρατηγικής με τρίτες χώρες για την καταπολέμηση της φτώχειας και με την προώθηση της απασχόλησης και των δίκαιων

εμπορικών συναλλαγών, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτόν στη σταθερότητα της μακροπεριφέρειας·

10. ζητεί μια τέτοια στρατηγική να συμπεριλάβει στις βασικές προτεραιότητές της την ανάπτυξη των εμπορικών συναλλαγών Νότου-Νότου, τη δημιουργία περιφερειακών αγορών και τη μείωση των εμπορικών δασμών και φραγμών μεταξύ των χωρών της περιοχής·

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	12.3.2012
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 58 - : 1 0 : 1
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Sir Robert Atkins, Bastiaan Belder, Frieda Brepoels, Elmar Brok, Jerzy Buzek, Mário David, Michael Gahler, Μαριέττα Γιαννάκου, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Liisa Jaakonsaari, Ιωάννης Κασουλίδης, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Evgeni Kirilov, Μαρία-Ελένη Κοππά, Andrey Kovatchev, Pawel Robert Kowal, Eduard Kukan, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Ulrike Lunacek, Mario Mauro, Κυριάκος Μαυρονικόλας, Francisco José Millán Mon, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Raimon Obiols, Kristiina Ojuland, Ria Oomen-Ruijten, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Cristian Dan Preda, Libor Rouček, Tokia Saïfi, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Νικόλαος Σαλαβράκος, Jacek Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Werner Schulz, Adrian Severin, Charles Tannock, Inese Vaidere, Kristian Vigenin, Boris Zala
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Laima Liucija Andrikiienė, Véronique De Keyser, Barbara Lochbihler, Monica Luisa Macovei, Carmen Romero López, Marietje Schaake, Helmut Scholz, Hannes Swoboda, Indrek Tarand, Ivo Vajgl
Αναπληρωτές (άρθρο 187, παρ. 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Philippe Boulland

2.3.2012

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

προς την Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

σχετικά με την εξέλιξη των μακροπεριφερειακών στρατηγικών της ΕΕ: τρέχουσες πρακτικές και προοπτικές για το μέλλον, κυρίως στη Μεσόγειο (2011/2179(INI))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Malika Benarab-Attou

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας καλεί την Επιτροπή Ανάπτυξης, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

1. αναγνωρίζει ότι οι μακροπεριφέρειες, ως δεξαμενές ζωής που χαρακτηρίζονται από κοινή ιστορία και συλλογική μνήμη, γεωγραφία, κλίμα και παράδοση, συνιστούν το κατάλληλο πλαίσιο αναφοράς για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων και σ' αυτό το πλαίσιο διαπιστώνει ότι η νότια ακτή της Μεσογείου γνωρίζει μια άνευ προηγουμένου ανάπτυξη, την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να στηρίζει μέσα από νέες πρωτοβουλίες·
2. θεωρεί ότι μια μακροπεριφερειακή στρατηγική στη Μεσόγειο πρέπει να συντονίζει τις τρέχουσες ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις, ιδίως όσον αφορά την πολιτική γειτονίας, την πολιτική συνοχής και την εδαφική συνεργασία, με σκοπό την υλοποίηση έργων για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων, όπως η προστασία και η αξιοποίηση της ευρωμεσογειακής πολιτιστικής κληρονομιάς· ως προς την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων, υπενθυμίζει τη σπουδαιότητα μιας σταθμισμένης κατανομής της πολιτικής για τη γειτονία σε σχέση με το νότιο σκέλος, και την επιλεξιμότητα των πολιτιστικών έργων για χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ·
3. υπογραμμίζει ότι οι μακροπεριφέρειες παρέχουν ευνοϊκό κλίμα για την ενεργό συμμετοχή των τοπικών πολιτικών φορέων καθώς και μη κυβερνητικών φορέων, διότι αναπτύσσουν αποτελεσματικά συστήματα συντονισμού τα οποία ευνοούν τις προσεγγίσεις προς τα άνω προκειμένου να εξασφαλίσουν στην κοινωνία των πολιτών γνήσια διαβούλευση κατά τη λήψη πολιτικών αποφάσεων και τη συνδυασμένη αξιοποίηση των υφιστάμενων πρωτοβουλιών για τη βελτιστοποίηση των πόρων και τη συγκέντρωση των εμπλεκόμενων φορέων·

4. ενθαρρύνει το σχέδιο δημιουργίας μιας μακροπεριφέρειας Αδριατικής-Ιονίου, μιας περιοχής που θα συνδέει χώρες μέλη με χώρες εξωευρωπαϊκές στην ίδια οικονομική, ιστορική και πολιτιστική πραγματικότητα·
5. σημειώνει ότι η έννοια της μακροπεριφέρειας της Μεσογείου, από άποψη ανθρώπινου πολιτισμού και ιστορίας, είναι σημαντικά ευρύτερη από τη στενή γεωγραφική έννοια και μπορεί να περιλαμβάνει τις χώρες που βρίσκονται στα παράλια του Ατλαντικού όπως η Πορτογαλία και το Μαρόκο ή σε άλλες περιφέρειες όπως στον Εύξεινο Πόντο·
6. τονίζει το ενδιαφέρον που έχει η Μεσόγειος ως αποκεντρωμένος χώρος συνεργασίας - ο οποίος υπερβαίνει τα αυστηρά γεωγραφικά σύνορα - για την ενίσχυση της διαπεριφερειακής λήψης αποφάσεων και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών, κυρίως όσον αφορά τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κράτος δικαίου, την οικολογία, την οικονομική ανάπτυξη, τον οικολογικό τουρισμό καθώς και τις πολιτιστικές, ερευνητικές, εκπαιδευτικές, νεανικές και αθλητικές συμπράξεις· υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα της εκπαίδευσης ως καταλύτη για τη μετάβαση προς τη δημοκρατία·
7. εκτιμά ότι η μεσογειακή μακροπεριφέρεια πρέπει να αναπτυχθεί σύμφωνα με τα διεθνή κείμενα που στηρίζονται στο σεβασμό και την προαγωγή των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, ιδίως σύμφωνα με την παγκόσμια διακήρυξη για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τη σύμβαση της Unesco για την προστασία και την πρόωθηση της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης·
8. τονίζει τη σημασία των δημιουργικών και πολιτιστικών βιομηχανιών και θεωρεί ότι ο συγκεκριμένος τομέας οικονομίας θα αποκτήσει σημαντικότερο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση της περιοχής· ζητεί να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην εφαρμογή των πολιτιστικών και ακαδημαϊκών προγραμμάτων ανταλλαγής καθώς και στην ενίσχυση των πολιτιστικών δεσμών και των αειφόρων τουριστικών σχέσεων·
9. θεωρεί ότι ο πολιτιστικός τουρισμός μπορεί να έχει ουσιαστική επίδραση στην περιοχή της Μεσογείου τόσο από οικονομική άποψη όσο και ως παράγοντας αμοιβαίας ανταλλαγής γνώσεων και διαπολιτισμικής κατανόησης·
10. υπογραμμίζει ότι η μεσογειακή μακροπεριφέρεια θα ευνοήσει τον διαπολιτισμικό διάλογο και επομένως τον εμπλουτισμό της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα κινητοποιήσει την κοινωνία των πολιτών και με τον τρόπο αυτό θα ενθαρρύνει τη συμμετοχή των ΜΚΟ και των πολιτών της Μεσογείου στα πολιτιστικά και εκπαιδευτικά προγράμματα της Ένωσης·
11. υπενθυμίζει τον θεμελιώδη ρόλο της εκπαίδευσης για τη δημοκρατία και την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, καθώς και τη σημασία της επαγγελματικής κατάρτισης για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων·
12. υπογραμμίζει ότι, στο πλαίσιο της μεσογειακής μακροπεριφέρειας και λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική των νέων που προέρχονται από τις νότιες χώρες, είναι σημαντικό να ενισχυθεί η συνεργασία στον τομέα της νεότητας μέσω της αξιοποίησης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και της ανάπτυξης συμπράξεων με το Μεσογειακό Γραφείο Νεότητας·
13. τονίζει πόσο σημαντικό είναι να εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας ως επί το πλείστον στους

νέους, καθώς αυτοί θα αποτελέσουν τα θεμέλια μιας νέας γενιάς και θα ασκήσουν τη μεγαλύτερη επιρροή στη διαμόρφωση της μελλοντικής εικόνας των χωρών τους·

14. υπογραμμίζει ότι η συνεργασία στον οπτικοακουστικό τομέα μπορεί να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη μεταλαμπάδευση των δημοκρατικών αξιών σε όλες τις χώρες της μακροπεριφέρειας·
15. συνιστά, προκειμένου να προαχθούν προγράμματα ανταλλαγής, δυναμική έρευνα, καινοτομία και δια βίου μάθηση, να δημιουργηθούν δίκτυα με ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα εντός της μελλοντικής μακροπεριφέρειας της Μεσογείου και να αναπτυχθούν εκπαιδευτικές υποδομές στην περιφέρεια αυτή, αλλά και να αρθούν τα εμπόδια στην κυκλοφορία σπουδαστών, εκπαιδευόμενων, νέων εθελοντών, καθηγητών, εκπαιδευτών, ερευνητών και διοικητικού προσωπικού τονίζοντας πως χρειάζεται να ενισχυθεί η ποιότητα της διδασκαλίας και της έρευνας στα δίκτυα εκείνα με την κατάλληλη χρηματοδότηση και στήριξη των προγραμμάτων Tempus και Erasmus Mundus, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι είναι πολύ λίγοι εκείνοι που επωφελούνται από το πρόγραμμα Erasmus Mundus στο χώρο της Μεσογείου·
16. φρονεί πως η κινητικότητα των καλλιτεχνών και των τεχνών στον ευρωμεσογειακό χώρο προσκρούει σε μια σειρά από εμπόδια που διαφέρουν ανάλογα με τη χώρα και την περιφέρεια και που σχετίζονται όχι μόνο με τις δυσκολίες απόκτησης θεώρησης αλλά και με την έλλειψη καθεστώτος για τους καλλιτέχνες και με τις συνθήκες που αντιμετωπίζουν ως δημιουργοί καλλιτεχνικών έργων, ιδίως στις νότιες χώρες· εκτιμά ότι η δημιουργία μιας μεσογειακής μακροπεριφέρειας θα εξυπηρετούσε στο να προαχθεί η αμοιβαία αναγνώριση του καθεστώτος των καλλιτεχνών, θα δημιουργούσε ευκαιρίες κινητικότητας και θα βελτιώνει τη χρήση των προγραμμάτων κατάρτισης, την ανάπτυξη δικτύων και την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτιστικών φορέων, καλλιτεχνών και έργων·
17. ζητεί, για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, την υλοποίηση ενός «ευρωμεσογειακού προγράμματος Erasmus» που θα ευνοεί τη διασυνοριακή κινητικότητα των σπουδαστών και από τις δύο ακτές της Μεσογείου, καθώς και ενός «ευρωμεσογειακού προγράμματος Leonardo da Vinci» για τους νέους που επιθυμούν, στο πλαίσιο μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής, να αποκτήσουν επαγγελματική κατάρτιση στο εξωτερικό·
18. τονίζει την ανάγκη θέσπισης μέτρων για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης τάσης «διαρροής εγκεφάλων» από τη συγκεκριμένη περιφέρεια·
19. ζητεί να γίνει η καλύτερη δυνατή εκμετάλλευση της ιστορικής, πολιτισμικής και γλωσσικής ποικιλομορφίας του μεσογειακού χώρου, καθώς αυτός αποτελεί πηγή καινοτομίας που δίνει ώθηση στην ανάπτυξη των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών, καθώς και στον τουριστικό κλάδο· ζητεί να ενθαρρυνθεί και να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των μουσείων και των πολιτιστικών ιδρυμάτων·
20. υπενθυμίζει ότι στις χώρες γύρω από τη λεκάνη της Μεσογείου παρατηρείται ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον ευρωπαϊκό κινηματογράφο και τον ευρωπαϊκό οπτικοακουστικό τομέα και ότι αυτό εξακολουθεί να επηρεάζει σημαντικά τον διάλογο μεταξύ των πολιτισμών της περιοχής στην παρούσα φάση της δημοκρατικής εξέλιξης των κοινωνιών αυτών·

21. συνιστά να επιδιωχθούν μεγαλύτερη συνεργασία και ανταλλαγές με τις τρίτες χώρες, προκειμένου να αναβαθμιστεί το επίπεδο των ευρωπαϊκών παραγωγών στην παγκόσμια αγορά και, ειδικότερα, στην περιοχή της Μεσογείου, και να προωθηθούν κατ' επέκταση οι πολιτιστικές ανταλλαγές και ανάληψη νέων πρωτοβουλιών προς ενθάρρυνση του ευρωμεσογειακού διαλόγου και της δημοκρατικής προόδου ολόκληρης της περιοχής, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις δεσμεύσεις που ανελήφθησαν στο πλαίσιο της Ευρωμεσογειακής Διάσκεψης για τον Κινηματογράφο.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	29.2.2012
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 23 - : 2 0 : 0
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Mary Honeyball, Petra Kammerevert, Emma McClarkin, Emilio Menéndez del Valle, Marek Henryk Migalski, Katarína Neveďalová, Gianni Pittella, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Hannu Takkula, László Tőkés, Helga Trüpel, Gianni Vattimo, Marie-Christine Vergiat, Milan Zver, Емил Стоянов
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Heinz K. Becker, Seán Kelly, Iosif Matula, Olga Sehnalová, Rui Tavares, Γεώργιος Παπανικολάου
Αναπληρωτές (άρθρο 187, παρ. 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Miguel Angel Martínez Martínez

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	21.6.2012
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 40 - : 2 0 : 1
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	François Alfonsi, Catherine Bearder, Jean-Paul Basset, Victor Boştinaru, John Bufton, Alain Cadec, Salvatore Caronna, Ryszard Czarnecki, Francesco De Angelis, Rosa Estaràs Ferragut, Brice Hortefeux, Danuta Maria Hübner, María Irigoyen Pérez, Seán Kelly, Constanze Angela Krehl, Petru Constantin Luhan, Ramona Nicole Mănescu, Vladimír Maňka, Riikka Manner, Iosif Matula, Erminia Mazzoni, Miroslav Mikolášik, Jan Olbrycht, Markus Pieper, Monika Smolková, Ewald Stadler, Lambert van Nistelrooij, Oldřich Vlasák, Kerstin Westphal, Joachim Zeller, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Νίκος Χρυσόγελος, Филиз Хакъева Хюсменова
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Antonello Antinoro, Pat the Cope Gallagher, Jens Geier, Lena Kolarska-Bobińska, James Nicholson, Ivari Padar, Vilja Savisaar-Toomast, Elisabeth Schroedter, Czesław Adam Siekierski, Patrice Tirolien